

Guggenheimille kilpaileva kisa Eteläsatamaan

● Guggenheim Helsinki -arkkitehtuurikilpailu on saanut kilpailijan. Kotimaisten ja ulkomaisten taideorganisaatioiden järjestämä The Next Helsinki -kisa kutsuu yhteiskunnallisia ja kulttuurialan toimijoita esittämään vaihtoehtoja Helsinkiin Eteläsataman tontille kaavailulle Guggenheim-museolle.

– Perinteisen museorakennuksen sijaan tavoitteena on löytää projekteja, joissa taide kytkeytyy laajasti urbaaniin elämään, sanoo kisan kansainvälisen juryn puheenjohtaja Michael Sorkin.

Kisan ehdotusten viimeinen jättöpäivä on 2. maaliskuuta 2015. Järjestäjinä ovat muun muassa Checkpoint Helsinki sekä amerikkalainen Terreform. Guggenheimin arkkitehtuurikilpailun ensimmäinen vaihe puolestaan päättyy huomenna. STT/HELSINKI

Fintiaanit ovat Koutaniemen seuraava kohde

● Palkittu suomalaiskuvaa ja Meeri Koutaniemi ottaa etsimeensä seuraavaksi Pohjois-Amerikan suomalaissirtolaisten ja alkuperäisväestön jälkeläiset eli fintiaanit. Koutaniemen on määrä julkaista fintiaaneista kirja keväällä 2016 yhdessä kirjailija Katja Ketun ja dokumenttiohjaaja Maria Seppälän kanssa.

Fintiaanit on yleisesti käytetty termi siirtolaisten ja intiaanien jälkeläisistä, vaikka sitä pidetään ajoittain myös ironisena tai jopa loukkaavana. Kirjan on tarkoitus luoda katsaus siirtolaisuuteen ja kiinnittää huomio alkuperäisasukkaiden yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

Kolmikko vieraili jo tänä kesänä fintiaanien kotiseuduilla Minnesotassa, Michiganissa ja Wisconsinissa. STT/HELSINKI

Viihdemusiikkia ja jazzia tarjolla Lahdessa

● Lahden Jazztori järjestää loppuviikosta kesän viimeisimpiin kuuluvan festivaalin. Vesijärven satamassa kuullaan monenlaisia musiikkia viihteestä jazziin.

Jazztori täyttää tänä vuonna 25 vuotta. Festivaalin keskipisteinä on 30-vuotisjuhliin viettävä Lahti Big Band, joka perusti Jazztorin.

Lahti Big Band juhlii kolmena päivänä. Avajaispäivänä torstaina solistina kuullaan Paula Koivuniemeä, lauantaina soivat latinalaisrytmit ja sunnuntain ilmaistapahtumassa luvassa on yhteismusisointia Lahden Gospelkuoron kanssa.

Sunnuntain esiintyjiä ovat Torvikopla Big Band, Milana Misic ja Mikael Konttinen. Festivaalin aikana Miikka Kallio Band käynnistää 15-vuotisjuhlintansa vieraanaan reggaeartisti Raappana. STT/LAHTI

Mark Cousins kasvoi elokuvan evankelistaksi

- Elokuvahistorioitsijalle pääasia eivät ole juoni tai henkilöhahmot
- Cousinsin mukaan elokuvan pitää olla ennen kaikkea maagisuutta, myyttejä ja kuvia.

Antti Selkokari
Helsinki

● Aikana, jolloin elokuvaa ja muuta liikkuvaa kuvaa on kaikkialla kylästä asti, Mark Cousinsin kaltaisten herättelijöiden puhe on entistäkin tärkeämpää. Hän on ottanut tehtäväkseen saada ihmiset havahtumaan jatkuvasti läsnä olevien kuvavirtojen horteesta.

Hänen syvästi henkilökohtaisten elokuviensa ja tv-sarjojensa ytimessä ovat huimat aikahypyt, joissa rinnastukset yllättävät vakiintunutta historiaa odottavat katsojat. *Elokuvan tarina* -sarjan ensimmäisessä, elokuvan synnystä kertovassa osassa on kuvanäytteitä Lumiären veljesten elokuvista, mutta yhtä hyvin myös Stanley Kubrickin ja Sergei Eisensteinin.

Cousins antaa kuvien ja kuvailmaisun ohjata eikä piittaa turvallisuudesta aikajärjestyksestä. Hän etsii yhteyksiä eri aikakausien kuvista niiden sisällön perustella.

Cousinsin hyppeltyvältä vaikuttava kerrontatapa saattaa hermostuttaa vanhaa ja vakiintunutta historiaa odottavia. Mutta hänelle kannattaa antaa mahdollisuus, koska *Elokuvan tarina* -sarja osoittaa, että sementoituneeksi luultua historiaa voi katsella uudesta kulmasta. Cousins on pitkälle itseoppinut. Humanistiset opinnot skotlantilaisessa yliopistossa antoivat hänelle itseluottamuksen raivata omalle työnsä paikan.

– **EI TÄTÄ HOMMAA** kukaan minulle tarjonnut, se vain piti ottaa. Elokuvan historiankirjoitusta ovat hallinneet meidän – Cousins tarkoittaa itseään ja toimittajaa – kaltaiset valkoiset miehet, eivätkä juurikaan ulkopuoliset, marginaali-ihmiset. Cousinsin mielestä kulttuurisen vallan käyttäjät tulevat isoista keskuksista, Lontoosta tai New Yorkista. Minä nyt olin kaikkea muuta kuin vallankäyttäjää, olinhan työväenluokkainen, katolinen ja irlantilainen. Sivussaolijoilla on selkeämpi näköala kuin insituutioiden osilla.

– En ole missään nimessä tyypillinen Oxfordin käynyt älykkö. Silloin kun instituutiot kertovat taidemuodon historiasta, se vaatii monenmoisia komiteoita. Minä tein kaikki editointipäätökset itse ja yksin vailla minkäänlaisia komiteoita.

Elokuvan historia –tv-sarjaan Cousins loi häkellyttävän vah-

MARK Cousinsin mukaan Marlon Brandon kroppa vääntyyilee Viimeinen tango Pariisissa -elokuvan (1972) alkupuolen kuvissa kuin Francis Baconin maalauksessa.

van läheisyyden tunnun. Hän puhuu kuin olisi katsojan vieressä tämän kaverina. Cousins onnistui siinä koska teki tasan päinvastoin kun tv-kuuluttajat, jotka puhuvat tiedottaen. Cousins kuvaa puhetyyliä eroa näin: “Ei puhuta katsojalle, kuin tiedottaja vaan kuin ystävä.”

COUSINSIN mieli toimii kuvien varassa.

– En kouluaikoinakaan ollut kovin hyvin lukija, mutta kuvien yhteydet toisiinsa löysin helposti.

Cousins nostaa esiin elokuvan ja taidehistorian, etenkin malauksenteen historian yhteydet.

– Kenelle tahansa *Kummisetä*-elokuvia katsovalle on selvää niiden yhteys Rembrandtin maalausten valon ja varjojen vaihteluun. Pasolinin elokuvissa näkyy firezeläismaalari Giotton vaikutus.

Martin Scorsesen varhaisissa elokuvissa näkyvät selkeät maalaustaiteen vaikutteet, ja Fellinin elokuvissa taas katolisen barokin jäljet ja niin edelleen. Kuvataiteen ja elokuvan rajat eivät välttämättä ole kovin tarkkoja. Vaikutteita on kulkenut molempiin suuntiin.

Cousins ottaa puheeksi Bertoluccin *Viimeinen Tango Pariisissa* -elokuvan ja sen miten Marlon Brandon kroppa vääntyyilee leffan alkupuolen kuvissa.

– Sehän on aivan kuin Francis Baconin maalauksesta!

Cousins ei piittaa vallalla olevasta käsityksestä, jonka mukaan elokuvan pääasia ovat juoni ja henkilöhahmot.

– Elokuvan pitää olla maagisuutta, myyttejä ja kuvia.

KUKA

Mark Cousins

● Belfastissa syntynyt 49-vuotias elokuvaohjaaja, elokuvahistorioitsija, kuraattori ja käsikirjoittaja.

● Vieraili viime vuonna kolmellakymmenellä elokuvafestivaalilla.

● Kuvaa elokuvansa pikkuruisella nyrkkiin mahtuvalla kameralla.

● Opiskellut elokuvan historiaa, taidehistoriaa ja filosofiaa Skotlannissa, Stirlingin yliopistossa.

● Ohjannut suosituksen ja arvostetun 15-osaisen tv-sarjan elokuvan historiasta, sarja on myyty yli 40 maahan.

● Cousinsin oikeaan käsivarteen on tatuoitu sana Forrough, se tulee Cousinsin ihailemasta iranilaisesta runoilijasta ja elokuvaohjaajasta Forugh Farrokhzadista. Tatuoinnit ovat Cousinsille tapa hankkia itseensä elämän jälkiä ja muistoja.

● Cousinsin kiinnostuksen kohteita ovat elokuvan ohella käveleminen ja arkkitehtuuri (mm. Alvar Aalto); Helsingissä Rakkautta ja anarkiaa elokuvafestivaalin ennakkovieraana käydessään hän kävi myös Hvitträskissä tutustumassa suomalaisen kansallisromanttiseen rakennustaiteeseen.

➔ 15-osainen sarja Elokuvan tarina Teema-kanavalla tänään klo 21.

IRLANTILAISEN elokuvahistorioitsijan

MEERI UTTI

JENNY BAGERT

TAITOA ja monipuolisuutta: huipputrumpetisti Terence Blanchard puhalttaa Jazz Happeningissä.

Frisell ja Blanchard Tampereen jazzien päätähtinä

Modernin jazzin festivaali tarjoaa taas legendoja ja nousevia kykyjä.

Harri Hautala
Aamulehti

• Kitaristi **Bill Frisellin** ja trumpetisti **Terence Blanchardin** yhtyeet ovat loka-marraskuun vaihteessa järjestettävän Tampere Jazz Happeningin odotetuimpia esiintyjiä.

Aiemminkin Tampereen jazz-tapahtumassa esiintynyt monien tyylien taituri Frisell tuo paikalle kvartetin, jossa soittavat johtajan lisäksi pedal steel-kitaristi **Greg Liesz**, basisti **Tony Scherr** ja rumpali **Kenny Wollesen**.

Yhtyeen *Guitar in the Space Age* -projekti tulkitsee Friselliin vaikuttanutta kitarapainotteista musiikkia 1950- ja 1960-luvulta.

Trumpetisti Terence Blanchard puolestaan nähdään Tampereella ensimmäistä kertaa. Hänen uuden E-Collective-yhtyeensä jäsenenä ovat kitaristi **Charles Altura**, pianisti **Fabian Almazan**, basisti **Donald Ramsey** ja rumpali **Oscar Seaton**.

Myös elokuvamusiikistaan tunnettu Blanchard nousi esiin 1980-luvun alussa rumpali **Art Blakeyn** Jazz Messengers-yhtyeen musiikillisena johtajana ja trumpettivirtuoosina.

Hard bob -tyylin suvereenina taitajana Blanchard on kuullut amerikkalaisen jazzin perinnetietoisempiin muusikoi-

hin jo vuosikymmeniä. Viime vuosina hän on laajentanut tyylikirjoaan erilaisiin fuusiotyyliin. Blanchard on säveltänyt myös oopperan.

NYT JO 33. KERRAN järjestettävään Tampere Jazz Happeningiin saapuu kaikkiaan 23 kokoonpanoa, joista 16 tulee ulkomailta.

Keskeisiä kansainvälisiä esiintyjiä ovat myös rumpali **Han Benninkin** perustama kymmenhenkinen ICP Orchestra erikoisvieranaan pianisti **Uri Caine**, dub poetryn legenda **Linton Kwesi Johnson**, intialainen tabla-rumpali **Zakir Hussain** ja englantilainen multi-instrumentalisti **Django Bates** pianotrionsa kanssa.

Moderni norjalainen rytmimusiikki saa ison siivun festivaalin ohjelmistosta. Tapahtumassa esiintyvät muuten muassa saksofonisti **Karl Seglem**in kvartetti sekä trumpetisti **Mathias Eick**in kvintetti.

Kotimaisessa ohjelmassa painottuvat uudemmat kokoonpanot, kuten rumpali **Mika Kallion** Kallio Slaaki ja rumpali **Mikko Hassisen** vetämä Elektro GT.

Rumpalivelho **Teppo Mäky**nen tuo Tampereelle 1950-luvun eleganttia ja svengaavaa West Coast -jazzia soittavan **Teddy's West Coasters** -kokoonpanon.

Tampere Jazz Happening järjestetään 30.10. – 2.11. Konserttipaikkoina ovat tutusti Tullikamarin Pakkahuone ja Klubi sekä ravintola Telakka.